

ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Українська економіка понесла серйозні втрати внаслідок триваючої вже понад два роки війни. Протягом першого року після широкомасштабного вторгнення, яке сталося 24 лютого 2022 р., реальний ВВП України скоротився на 29,1 %. Проте завдяки ефективним заходам органів публічного управління у 2023 р. економіка України почала потроху оговтуватися і реальний ВВП зріс на 5,3 % у порівнянні з 2022 р., хоча був значно нижчим, ніж у 2021 р. [2]. Однією з ключових причин недостатньої конкурентоспроможності нашої продукції на світовому ринку є її низька інноваційність. В Україні частка реалізованої інноваційної продукції промислових підприємств у загальному її обсязі залишалася мізерною і не перевищує 2 % [1]. За підсумками 2020 р. кількість інноваційно-активних підприємств скоротилася порівняно з 2016 р. у 3,6 рази – до 2,28 тис. одиниць. Окрім того, частка інноваційно-активних у загальній кількості підприємств за цей період зменшилась з 28,1 % до 8,5 % [4]. За рівнем технологічності українська промисловість на третину позаду від показників ЄС, за часткою хай-тек-продукції в експорті відстає у чотири-вісім разів, за енергоефективністю – удесятеро [3].

Тому головним завданням органів публічного управління є сформуванню дієвих механізмів стимулювання інноваційної діяльності, які допоможуть забезпечити економічну безпеку шляхом розвитку технологічного прогресу, збільшення продуктивності праці, поліпшення якості життя населення та підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку. Роль держави повинна полягати у виявленні можливостей для переорієнтації зусиль вітчизняних підприємств на інноваційну сферу та в подоланні технологічного відставання від розвинених країн. Важливо продовжувати стимулювати інноваційну діяльність національних підприємств, підтримувати дослідження та розвиток нових технологій, сприяти співпраці між бізнесом, наукою та державою. Тільки так Україна зможе забезпечити свою економічну безпеку в умовах швидких змін на світовому ринку.

Ефективні публічні механізми повинні бути спрямовані на підтримку інноваційних ініціатив у всіх сферах економіки. Це може включати фінансову підтримку для досліджень та розвитку, сприяння інноваційним стартапам, створення сприятливого правового середовища для інноваційної діяльності, а також підтримку інноваційних кластерів та партнерств між громадським і приватним секторами. Забезпечення економічної безпеки країни також передбачає розробку механізмів для захисту інтелектуальної власності, підвищення кількості та якості інноваційних продуктів і послуг, а також розвиток системи освіти та підготовки кадрів у сфері інновацій.

Необхідно забезпечити активізацію інноваційної діяльності малих та середніх підприємств. У цьому напрямі публічному управлінню доцільно зосередитися на розробці спеціальних програм для підтримки малих та середніх інноваційних підприємств, таких як кредитування, консультації та навчання; сприянні патентуванню та комерціалізації інноваційних розробок, зокрема завдяки спрощенню процедур та зниженню витрат на отримання патентів. Варто знизити податкове навантаження на підприємства, які здійснюють інноваційні розробки V та VI технологічних укладів. Ці механізми сприятимуть

розвитку інноваційної діяльності в Україні, стимулюватимуть підприємства до впровадження нових технологій та підвищать рівень економічної безпеки держави. Важливо, щоб публічні механізми стимулювання інноваційної діяльності були цільовими, ефективними, прозорими та гнучкими. Вони мають бути спрямованими на підтримку пріоритетних напрямів економічного розвитку, забезпечувати максимальну віддачу від інвестованих коштів, бути зрозумілими та доступними для всіх підприємств, а також здатними адаптуватися до мінливих ринкових умов.

Список використаних джерел:

1. Григоренко Ю. Частка інноваційної продукції в Україні не перевищує 2 %. GMK Center. URL: <https://gmk.center/ua/infographic/chastka-innovacijnoi-produkcii-v-ukraini-ne-perevishhuie-2/>

2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/imf/arhiv/nr/nr_pot_u.htm

3. Жмеренецький О. Інновації або смерть: як бізнесу вижити на тонучому кораблі «Україна». *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/08/16/628080/>

4. Колісніченко В. Уряд виніс на розгляд у Верховну Раду законопроект про інноваційні парки. GMK Center. URL: <https://gmk.center/ua/news/uryad-vinis-na-rozglyad-u-verhovnu-radu-zakonoproekt-pro-innovacijni-parki/>